

Anlamlandırma faaliyeti diyordun?

Evet. İnsanın bütün *kültürel fiillerinin* felsefelerin, dinlerin amacı bu. İnsanın anlamlandırma faaliyeti tüm hayata bakışını şekillendiriyor.

Dinler dedin, onları da mı?

Onları da. Aslında belki dinlere mücessem hale gelmiş *anlamlandırma faaliyeti* bile demek mümkün. İnsanın doğrudan *bütün bunların anlamı nedir?* diye gezim gezim dolaşmasına mani olacak bir gelenek bütünü bu. Kimisi bu anlamı *Allah'ın indirdiği kitapta*, kimisi *Tanrı'nın bizzat çarmıha gerilmesinde* kimisi de *zevke olan bağlılığı aşmakta* buluyor. Bunların yanında *sadece felsefe* olanlar da var, Stoacı bir şey diyor, Hedonist başka bir şey, Humanist başka. Bunların hepsinin gelip düğümlediği yer *anlam* oluyor, yaşarken bir şekilde *hayvan gibi* yaşamadığımızdan, bütün bunların bir anlamı olduğundan emin olmak istiyoruz.

Bu yanlış bir ihtiyaç mı?

Hayır, hayır, olması gereken, yerine getirilmesi insanî açıdan kritik bir ihtiyaç. Yoksa yaşamaya devam edemiyor insan, hiçbir şeyin anlamı yoksa o insandan yaşamasını bekleyemiyorsunuz.

İntihar eder?

İntihar eder, herhalde. Veyahut yaşamayı unutup ölür. Mamafih *hiçbir şeyin anlamı yok* sözünü telaffuz edip, ortalık yerde bunu teganni edenlerin aslında bu kadar *anlamsız* olduğuna inanmam, onların *anlamı* işte bir takım laf ebeliğiyle ilgi çekmeye çalışmak. Benim kastım bundan çok daha derin bir anlamsızlık. *Susturucu* anlamsızlık. Hayret ettiren ve tüm duyuları kör eden anlamsızlık. Çoğu insanın bu noktada yaşayabileceğini sanmam.

Eh, tanım icabı biraz öyle görünüyor ama tartışmaya da değmez, sanki.

Evet, sanırım, biraz *hakiki iskoçyalı* safsatası üretmiş olabilirim. *İnsanı öldürmeyen anlamsızlık, anlamsızlık sayılmaz* deyince, *anlamsızlık* meselesi de kendi kendini çözmüş oluyor: Yaşayan herkesin tutunduğu bir anlamı var, yoksa ölmüş olurdu zaten... şeklinde.

Güzel bir hokkabazlık. Sanırım böyle hokkabazlıkları seviyorsun.

Seviyorum. Onun için *anlamı* hayatın dışındaki sair yerlerde, yukarıda, aşağıda, sağda solda değil de, acının bizatihi kendisinde arayanların ürettiği hokkabazlığa ilgim fazla. Eğer anlam bizzat anlamsızlığı anlamaksa veya hayatın *dertlerini* çözmek için o dertlerin aslında dert olmadığına *inanmak* gerekiyorsa, sair geçici sebeplere nazaran daha sağlam bir *anlam* bulmuş oluyoruz. Neticede insanın *Tanrı inancı* zaman içinde değişebilir, bugün imanlıdır, yarın imansız, anlamı Tanrı'da bulursan bu büyük bir kişilik krizine sebep olur. Ama anlamını *anlamsızlık* üzerine oturtursan, sair inançlarını kaybetesen de anlamsızlık geriden sırtacağı için sana sağlam bir *basamak* veya *çapa* sağlayacaktır.

Bu fazla mekanik durdu.

Bana biri bunu söyleyince, *evet, mekaniğim* diyorum, ben de anlamı *mekanizmalarda* arayan biriyim. Hayatı da böyle algılamaya çalışmak da bir *anlam kusuru* olmalı.

Son zamanlarda biraz *anlam krizine girmiş* görüyorum seni.

Hiç çıkmadım ki. Arada bir sarıldıklarım değişiyor ama neticede hem *bu hayat görüldüğünden ibaret değil* deyip, hem de bu hayatın içinde faaliyet göstermeye çalışmak, ufak oyunları, başarıları kazanmaya çalışmak zor. Benim bulduğum çözüm *alışkanlık icabı* yaşamaya devam etmek oldu. İnsanın inançları değişebilir, bugün ak dediğine yarın kara diyebilir ama günlük alışkanlıklarını *daha iyisi için* ayarlamışsa, düştüğü yerden çıkacaktır.

Biraz da *fiil fikri besler* kafasındasın galiba.

Öyle tabii, insan ibadet ettikçe daha çok inanır, sevgilisi için bir şeyler yaptıkça daha çok sever, uğruna hayatını tehlikeye atarsa vatan onun için anlamların en yükseği haline gelir. *Kolpa* veya *gerçek* insanı birbirinden ayıran da zaten bu. Fiil varsa hissiyat da hakikatini bulur. Fiil yoksa duygular da yerine oturmamıştır. Anlam da duygusal mesele. Yani benimki biraz daha *insan anlamı bulduğu için çalışmaz, çalıştığı için anlamı bulur* oluyor.

Çalışma anlamsız ama, neticede ölüyoruz hepimiz. Çoğumuzun çalışmasının da hayatta ürettiği herhangi bir *anlam* yok.

Bu durumda belki çalışmayı değiştirmek lazım. Çalışmanın anlamı yoksa, belki de *doğru çalışma* olmadığı içindir. Bir de buradaki *çalışma* zaten *sabah 8 akşam 5* çalışması değil. İnsanın kendine bakma çalışması.

Vaktim bitti, belki sonra devam ederiz bu anlamlı anlamsızlığa.